

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ivo Pospíšila a soudkyň Lenky Kaniové a Evy Šonkové v právní věci žalobce: **Y. K.**, zastoupen JUDr. Milanem Štembergem, advokátem se sídlem Cyrila Boudy 1444, Kladno, proti žalovanému: **Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 1**, se sídlem Lazarská 4/10, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2024, č. j. SPR 292/2023-23, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 2. 2025, č. j. 17 A 65/2024 - 30,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 2. 2025, č. j. 17 A 65/2024 - 30, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 ze dne 29. 5. 2024, č. j. SPR 292/2023-23, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v celkové výši 28 497 Kč k rukám zástupce žalobce JUDr. Milana Štemberga, advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] V projednávané věci se Nejvyšší správní soud zabýval způsobem soudního přezkumu rozhodnutí podle § 28 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů (dále jen „ZZOÚ“), přičemž zcela navázal na své dřívější rozhodnutí týkající se téhož stěžovatele (rozsudek NSS ze dne 23. 6. 2025, č. j. 1 As 45/2025 - 41).

[2] Žalobce opakovaně požádal dne 21. 5. 2024 žalovaného o sdělení informací o zpracování jeho osobních údajů dle § 28 ZZOÚ žalovaným a Policií České republiky včetně jejích organizačních složek v období od 8. 7. 2017 do dne podání žádosti. Zejména žádal sdělení informací o jeho sledování a monitorování ze strany bezpečnostních složek. Jak vyplynulo dále v řízení, žalobce měl být předmětem dřívějšího zájmu ze strany belgické a britské policie, který měl pokračovat i po jeho přestěhování do České republiky prostřednictvím místních orgánů. Žalovaný odpověděl v napadeném rozhodnutí odkazem na své předchozí vyrozumění, dle kterého neeviduje žádné jeho osobní údaje vyjma těch, které sám žalobce poskytl prostřednictvím svých žádostí o sdělení informací o zpracování osobních údajů.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí žalobu, kterou městský soud napadeným rozsudkem zamítl. Městský soud neshledal důvodnou námitku žalobce, že má dojít k přesunu důkazního břemene ohledně prokazování zpracování osobních údajů (bod 16 napadeného rozsudku). Následně považoval důkazy poskytnuté žalobcem, které měly prokázat nepravdivost napadeného rozhodnutí ohledně nezpracovávání osobních údajů, za nedostatečné, jelikož byly založené pouze na spekulacích. Na tomto základě shledal, že žalobce neuplatnil žádné konkrétní a plausibilní důvody nezákonnosti napadeného rozhodnutí (bod 17 tamtéž).

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností. V ní navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil jak rozsudek, tak rozhodnutí žalovaného, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[5] Stěžovatel se domnívá, že městský soud nesprávně na projednávaný případ aplikoval unijní právo a nezohlednil judikaturu Soudního dvora EU. Z nich totiž vyplývá, že se žalovaný měl výslovně zabývat tím, zda je napadené rozhodnutí založeno na výjimce podle § 28 odst. 3 ZZOÚ. Dle názoru stěžovatele v důsledku nesprávného výkladu městský soud dostatečně neověřil tvrzení žalovaného o provedení náležité kontroly v jeho informačním systému. V souladu s unijním právem měl městský soud zajistit bližší informace o průběhu a výsledku ověřování informací u žalovaného, aby napadené rozhodnutí mohl řádně přezkoumat.

[6] Stěžovatel dále namítal nesprávné posouzení otázky rozložení důkazního břemene ve věcech týkajících se přístupu k osobním údajům zpracovávaných orgány veřejné moci. S ohledem na informační asymetrii účastníků řízení a při zohlednění judikatury Soudního dvora EU přenesl městský soud důkazní břemeno na stěžovatele jako subjekt údajů v rozporu se zásadou účinnosti, a způsobil tak naopak neúčinnost práva na přístup k těmto informacím. Po stěžovateli nelze pro úspěšné napadení záporné odpovědi žalovaného požadovat, aby prokázal zpracování svých údajů.

[7] Stěžovatel dále městskému soudu vytknul, že převzal dehonestující poznámky žalovaného vůči stěžovateli, čímž měl soud porušit svou nestrannost.

pokračování

[8] Žalovaný se svým vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s napadeným rozsudkem a navrhl kasační stížnost zamítnout pro její nedůvodnost.

[9] Stěžovatel v replice rozvedl své předchozí argumenty týkající se rozporu postupu žalovaného s unijním a ústavním právem. Zároveň opět poukazoval na nesprávné rozložení důkazního břemene, informační asymetrii a potřebu účinného soudního přezkumu.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[10] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je projednatelná. Následně přezkoumal rozsudek městského soudu v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti, včetně důvodů, ke kterým je povinen přihlížet z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. Kasační stížnost je **důvodná**.

[11] Před vlastním posouzením kasační soud předesílá, že v této věci vychází ze svého nedávného rozsudku týkajícího se téhož stěžovatele, ve které řešil totožný postup ze strany Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 2 (rozsudek NSS č. j. 1 As 45/2025 - 41). Dále proto východiska tohoto rozhodnutí stručně shrnuje a aplikuje i na nyní posuzovaný spor.

[12] Subjekty údajů mají obecně právo na přístup k údajům, které o nich správce vede [čl. 14 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV, a § 28 odst. 1 ZZOÚ].

[13] Soudní přezkum negativní odpovědi na žádost na přístup k osobním údajům (§ 28 a § 30 odst. 4 ZZOÚ), která má podle existující judikatury formu rozhodnutí podle § 65 s. ř. s. (rozsudek NSS ze dne 18. 11. 2020, č. j. 4 Azs 246/2020-27, č. 4113/2021 Sb. NSS, bod 18), vykazuje určitá specifika. Ta jsou dána tím, že „[p]okud by vyhověním žádosti nebo sdělením o nevyhovění žádosti, včetně odůvodnění, došlo k obrožení [zákonem předvídaných zájmů], spravující orgán informuje subjekt údajů stejně jako ty žadatele, jejichž osobní údaje nezpracovává“ (§ 28 odst. 3 ZZOÚ).

[14] Negativní odpověď na žádost totiž, v důsledku tohoto oprávnění, může být výsledkem dvou situací. Buď spravující orgán skutečně žádné údaje nezpracovává, anebo zpracování za účelem ochrany zákonem předvídaných zájmů popřel, tedy jeho odpověď neodpovídá skutečnosti. Žadatel se ovšem z odpovědi nedozví (a ani nemá dozvědět) nic o důvodech, které k negativní odpovědi vedly. Správní soudy pak přezkouvávají prvostupňové rozhodnutí, jehož vydání nepředchází běžné správní řízení a které nemusí nutně obsahovat odůvodnění. Zároveň žalobci musí „střílet naslepo“, jelikož sami neznají skutečný důvod negativní odpovědi (rozsudek NSS č. j. 1 As 45/2025 - 41, body 29 až 32).

[15] Za takové situace Nejvyšší správní soud shledal, že správní soud musí – obdobně jako při přezkumu rozhodnutí založeného na utajovaných informacích – převzít „odpovědnost za kontrolu zákonnosti postupu spravujícího orgánu, aniž by kladl na žadatele o informace nepřiměřený, ne-li přímo nesplnitelný požadavek spočívající v unesení důkazního břemene

a břemene tvrzení“. Jedině tak mohou správní soudy, na základě odděleně vedené dokumentace (§ 28 odst. 4 ZZOÚ), ověřit zákonnost postupu správních orgánů, tedy zda spravující orgán skutečně žádné informace nezpracovává, anebo zda využil výjimky podle § 28 odst. 3 ZZOÚ a zda tak učinil oprávněně, tj. v souladu se zákonem stanovenými podmínkami (rozsudek NSS č. j. 1 As 45/2025 - 41, bod 34). Nutnost ověření legitimního účelu odepření informací a s tím související účinné soudní ochrany v tomto ohledu vyplývá i z unijního práva (rozsudek Soudního dvora EU ze dne 16. 11. 2023, C-333/22, *Ligue des droits humains*; rozsudek NSS č. j. 1 As 45/2025 - 41, body 36 až 38).

[16] V případě soudního přezkumu sdělení, že spravující orgán nezpracovává osobní údaje, tak platí, že na žadatele „nelze klást nesplnitelný požadavek, aby v řízení o žalobě proti rozhodnutí spravujícího orgánu předestřel argumenty, které jsou způsobilé zpochybnit správnost a pravdivost uvedeného rozhodnutí“, a je „úkolem soudu, aby za žalobce ověřil, zda si spravující orgán počínal v souladu se zákonem“. K tomu musí mít soud k dispozici dokumentaci předvídanou § 28 odst. 4 ZZOÚ (rozsudek NSS č. j. 1 As 45/2025 - 41, bod 39).

[17] V projednávané věci se městský soud odmítl zabývat zákonností napadeného rozhodnutí s tím, že stěžovatel musí „v důsledku dispoziční zásady uvést konkrétní a především plausibilní důvody, pro které považuje napadené rozhodnutí za nepravdivé“, přičemž žádnou takovou relevantní argumentaci neposkytl (body 17 a 18 napadeného rozsudku). Ve světle výše uvedeného ovšem kasační soud považuje stěžovatelovu námitku vůči tomuto závěru městského soudu za důvodnou. S ohledem na specifickou situaci v případě žádosti o informace podle § 28 ZZOÚ musí správní soudy ověřit zákonnost postupu žalovaného za žalobce, a to na základě dokumentace žalovaného. Napadený rozsudek je proto nezákonný.

[18] Nejvyšší správní soud rovnou zrušil i napadené rozhodnutí, jelikož stejně jako v související věci správní spis nyní neobsahuje žádné podklady, které by umožňovaly ověřit správnost postupu žalovaného. Nejenže takové podklady nejsou v části přístupné stěžovateli, ale žalovaný zjevně ani nevede žádnou další oddělenou část spisu, kterou by byl schopen předložit správnímu soudu za účelem přezkumu svého postupu (rozsudek NSS č. j. 1 As 45/2025 - 41, bod 44). To bude muset v dalším řízení napravit.

[19] Na okraj kasační soud uvádí, že výtka stěžovatele ohledně dehonestujících vyjádření v napadeném rozsudku není opodstatněná. Žádné takové invektivy napadený rozsudek neobsahuje.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Nejvyšší správní soud shledal, že napadený rozsudek je nezákonný, jelikož městský soud vyžadoval po stěžovateli uvedení konkrétních námitek proti napadenému rozhodnutí, ačkoliv stěžovatel takové námitky uvádět nemusel. Bylo totiž naopak úkolem městského soudu – s ohledem na specifika vyřízení žádosti podle § 28 ZZOÚ – aby ověřil zákonnost napadeného rozhodnutí na základě dokumentace, kterou má žalovaný povinnost vést a správnímu soudu při přezkumu zákonnosti předložit. Zároveň kasační soud shledal, že takový přezkum nebyl v projednávané věci možný, jelikož předložený správní spis

pokračování

neobsahuje potřebné podklady. Zrušil proto rovnou i napadené rozhodnutí, neboť by totéž musel učinit i městský soud. V dalším řízení žalovaný vyřídí žádost stěžovatele tak, aby případně správní soudy mohly ověřit zákonnost jeho postupu. To znamená, že v dokumentaci, kterou může vést odděleně a v režimu utajení, uvede skutečné důvody svého rozhodnutí (§ 28 odst. 4 ZZOÚ), čímž umožní správním soudům přezkoumat, zda oprávněně využil výjimky podle § 28 odst. 3 ZZOÚ, anebo skutečně žádné osobní údaje stěžovatele nezpracovává.

[21] Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek, a jelikož k tomuto postupu byl dán důvod již v řízení před městským soudem, zrušil i napadené rozhodnutí žalovaného [§ 110 odst. 1 a odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu zde uvedeným [§ 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.].

[22] Podle § 110 odst. 3, věty druhé, s. ř. s. zároveň soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti a žalobě. Stěžovatel měl ve věci plný úspěch, a proto mu podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. náleží proti žalovanému náhrada nákladů řízení, které důvodně vynaložil.

[23] Náklady řízení stěžovatele tvoří soudní poplatky ve výši 8 000 Kč (3 000 Kč za žalobu; 5 000 Kč za kasační stížnost).

[24] V řízení před městským soudem pak náklady řízení představuje odměna advokáta za zastupování (za převzetí a přípravu zastoupení a sepsání žaloby). Odměna podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění do 31. 12. 2024, tak činí 2 x 3 100 Kč [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) citované vyhlášky]. K úkonům právní služby je třeba připočíst 2 x 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 vyhlášky. Náhrada je zvýšena o DPH, jelikož zástupce je jejím plátcem. Za řízení o žalobě tak náhrada celkem činí 8 228 Kč.

[25] V řízení o kasační stížnosti tvoří náklady řízení odměna advokáta za zastupování (sepsání kasační stížnosti a vyjádření), tj. 2 x 4 620 Kč (§ 12 odst. 4 citované vyhlášky, ve znění od 1. 1. 2025) a paušální náhrada 2 x 450 Kč, taktéž zvýšené o DPH. Za řízení o kasační stížnosti tak náhrada celkem činí 12 269 Kč.

[26] Žalovaný je tedy povinen stěžovateli nahradit náklady řízení o žalobě i kasační stížnosti ve výši 28 497 Kč, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce, advokáta JUDr. Milana Štemberga.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. července 2025

Ivo Pospíšil
předseda senátu